

STORTINGET

Innst. 142 L

(2025–2026)

Innstilling til Stortinget
fra justiskomiteen

Prop. 10 L (2025–2026)

Innstilling fra justiskomiteen om Endringer i sikkerhetsloven (opplysningsplikt ved autorisasjon)

Til Stortinget

1. Innledning

Justis- og beredskapsdepartementet fremmer i denne proposisjonen forslag om enkelte endringer i sikkerhetsloven kapittel 8 om personellsikkerhet.

Lovforslaget går for det første ut på å tydeliggjøre i forskriftshjemmelen i sikkerhetsloven § 8-9 fjerde ledd at det kan gis forskrift om krav til egenopplysninger ved autorisasjon. Ett av flere hensyn for den nærmere reguleringen av krav til egenopplysninger ved autorisasjon vil være at autorisasjon for BEGRENSET reguleres på et nivå som ivaretar at det handler om autorisasjon for det laveste graderingsnivået etter sikkerhetsloven.

Videre går lovforslaget ut på å lovfeste i sikkerhetsloven § 8-11 en forutgående opplysningsplikt for den som skal autoriseres, og tydeliggjøre hvem varslingsplikten gjelder for.

Forslagene vil gjelde autorisasjon til alle nivåer, men vil særlig ha betydning for autorisasjon for BEGRENSET, der det etter gjeldende rett ikke er en forutgående prosess med sikkerhetsklarering, inkludert personkontroll.

2. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Even H. Eriksen, June Trengereid Gruer, Farukh Qureshi og Kristine Løfshus Solli, fra Fremskrittspartiet, Anette Carnarius Elseth, lederen Jon Engen-Helgheim, Finn Krokeide og Stian Storbukås, fra Høyre, Mari Holm Lønseth og Helene Røsholt, fra Senterpartiet, Bent-Joachim Bentzen, fra Miljøpartiet De Grønne, Julie E. Stuestøl, og fra Kristelig Folkeparti, Hans Edvard Askjer, viser til forslagene i Prop. 10 L (2025–2026) Endringer i sikkerhetsloven (opplysningsplikt ved autorisasjon).

2.1 Bakgrunn

Komiteen viser til at reglene om personellsikkerhet er en sentral del av sikkerhetsloven, med formål om å sikre at personer ikke gis tilgang til gradert informasjon, skjermingsverdige objekter eller infrastruktur dersom denne tilgangen vil kunne utgjøre en uakseptabel sikkerhetsrisiko.

Komiteen merker seg at forslagene i proposisjonen omhandler enkelte endringer i sikkerhetsloven kapittel 8 om personellsikkerhet som særlig vil ha betydning for autorisasjon for nivå BEGRENSET, der det etter gjeldende rett ikke er en forutgående prosess med sikkerhetsklarering, inkludert personkontroll.

Komiteen merker seg at formålet med lovendringene er å tydeliggjøre regelverket slik at det bedre ivaretar forutsigbarhet og rettssikkerhet i prosessene, både av hensyn til de autorisasjonsansvarlige og den som skal autoriseres.

2.2 Krav til egenopplysninger

Komiteen viser til at tilgang til sikkerhetsgradert informasjon på nivå BEGRENSET ikke krever sikkerhetsklarering, og at reglene om personkontroll i sikkerhetsloven og klareringsforskriften følger ikke kommer til anvendelse for autorisasjon på dette nivået. Utover minimumsreglene i virksomhetsforskriften § 72 merker komiteen seg at det etter dagens regelverk ikke er angitt nøyaktig hvilke personopplysninger som kan innhentes, eller hvilke opplysninger den som skal autoriseres, har plikt til å dele.

Komiteen merker seg at den foreslåtte endringen i sikkerhetsloven § 8-9 fjerde ledd innebærer en presisering av forskriftshjemmelen som tydeliggjør at det i forskrift kan stilles krav til egenopplysninger ved autorisasjon. Komiteen er enig i behovet for en tydeligere regulering av hvilke opplysninger som skal innhentes og vurderes som grunnlag for autorisasjonsavgjørelsen. Komiteen merker seg at det i forskrift legges opp til å innhente mindre omfattende opplysninger enn ved klarering, da autorisasjon for BEGRENSET innebærer en lavere risiko enn tilgang til høyere gradert informasjon.

2.3 Opplysningsplikt og varslingsplikt

Komiteen viser til proposisjonen og forslaget til nytt første ledd i sikkerhetsloven § 8-11. Forslaget innebærer at den som skal autoriseres, har en forutgående opplysningsplikt til den autorisasjonsansvarlige om forhold som kan være av betydning i vurderingen av om personen er sikkerhetsmessig skikket. Komiteen merker seg at den nærmere reguleringen av opplysningsplikten vil fastsettes i forskrift etter vanlig høringsprosess.

Videre viser komiteen til at tidligere første ledd heretter blir nytt andre ledd, og at bestemmelsen, som i dag gjelder for klarerte personer, utvides slik at den etterfølgende varslingsplikten overfor den autorisasjonsansvarlige heretter vil gjelde både for klarerte personer og for personer autorisert for nivå BEGRENSET. Komiteen merker seg at ordlyden er endret sammenlignet med den som var sendt på høring. Endringen innebærer at også personell som er sikkerhetsklarert, men som av ulike årsaker for tiden ikke innehar autorisasjon, fortsatt vil være pålagt en varslingsplikt om forhold som kan være av betydning for om en person er sikkerhetsmessig skikket.

Komiteen viser til proposisjonen og merker seg at dersom den klarerte personen ikke har en autorisasjonsansvarlig, er det klareringsmyndigheten som er nærmest til å motta varselet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Miljøpartiet De Grønne vil påpeke at sikkerhetsnivået BEGRENSET er det laveste sikkerhets-

nivået av flere, og at på dette nivået er det personen selv og dennes mulighet for sikker håndtering av informasjon som er i fokus. Disse medlemmer påpeker også at det på dette nivået ikke er klareringsmyndighetene, men en autorisasjonsansvarlig som fatter beslutning om autorisasjon. Dersom det skal innføres såkalt personkontroll som inkluderer innhenting av opplysninger, registre osv. på dette nivået, vil det fordre en systemomlegging.

Disse medlemmer vil ikke avvise at det kan være behov for å innhente slike opplysninger for systemer som er underlagt sikkerhetsnivået BEGRENSET, og at det kan bli et behov for en hjemmel til å innhente dette i forskrift etter lovens § 8-9, men kan ikke se et slikt behov i dag.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at proposisjonen angir lite om rammene og konkret hvilke opplysninger som skal kunne innhentes, samt hvilke avveininger som skal ligge til grunn for selve forskriftsarbeidet. Dette medlem har merket seg at enkelte høringsinstanser har påpekt at det i autorisasjonssamtalen bør kunne stilles spørsmål av samme omfang som ved klarering til høyere nivåer, jf. sikkerhetsloven § 8-4. Dette medlem merker seg at Politidirektoratet anser det som nødvendig å kunne innhente opplysninger om nærstående for å kunne vurdere om ektefelle/samboer/partner kan utgjøre en trussel. Det henvises til at dette gjelder spesielt i situasjoner hvor den som skal autoriseres, har ektefelle/samboer/partner som kommer fra et land som Norge ikke har et sikkerhetsmessig samarbeid med. I lys av den aktuelle sikkerhetspolitiske situasjonen mener dette medlem at dette bør vurderes nærmere og klargjøres og ivaretas i det videre forskriftsarbeidet.

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen foreta en nærmere vurdering av behovet for å utvide hjemmelsgrunnlaget i sikkerhetsloven ved autorisasjon for nivå BEGRENSET til å gjelde innhenting av opplysninger om ektefelle, samboer eller partner.»

2.4 Varighet og klageadgang

Komiteen merker seg at enkelte høringsinstanser har gitt innspill om behovet for en nærmere regulering av autorisasjonens varighet, samt lovfesting av klageadgang ved negativ avgjørelse om autorisasjon. Komiteen merker seg at disse temaene ikke var en del av høringsprosessen, og at departementet på denne bakgrunn opplyser at det ikke foreligger et grunnlag for å ta stilling til behovet for ytterligere regulering av dette.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser i denne sammenheng til høringsinnspillene fra Energidepartementet, Fagforbundet og Forsvarets sikkerhetsavdeling. Disse medlemmer merker seg at Forsvarets sikkerhetsavdeling påpeker at manglende klageadgang innebærer at personell som kun skal autoriseres, ikke vil ha samme rettssikkerhet i avgjørelsesprosessen som personell som er klarert. Disse medlemmer leser proposisjonen slik at regjeringen anerkjenner denne problemstillingen, men at et forslag om klageadgang ikke er vurdert i denne omgang siden dette ikke var en del av selve høringen, og at departementet dermed ikke har hatt grunnlag for en slik regulering per nå.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen vurdere innføring av en klageadgang ved negativ avgjørelse om autorisasjon for nivå BEGRENSET og komme tilbake til Stortinget med forslag til regulering av dette.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet er ikke avvisende til at en slik klageadgang kan være formålstjenlig, men vil samtidig poengtere at det er viktig at en slik klageadgang i så fall må ta hensyn til den begrensede kapasiteten hos klareringsmyndighetene.

Disse medlemmer vil også påpeke at dersom et eventuelt avslag på sikkerhetsnivået BEGRENSET påvirker søkerens mulighet for å fortsette i sin stilling, må vurderingen av rettmessigheten av manglende autorisasjon kunne behandles i forbindelse med en eventuell oppsigelse fra stillingen, herunder klagebehandlingen av denne.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti mener de foreslåtte lovendringene tydeliggjør regelverket slik at det bedre ivaretar forutsigbarhet og rettssikkerhet i prosessene. Dette er viktig både av hensyn til de autorisasjonsansvarlige og den som skal autoriseres. Dette medlem støtter på denne bakgrunn lovendringene foreslått i proposisjonen.

3. Forslag fra mindretall

Forslag fra Senterpartiet, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen vurdere innføring av en klageadgang ved negativ avgjørelse om autorisasjon for nivå BEGRENSET og komme tilbake til Stortinget med forslag til regulering av dette.

Forslag fra Senterpartiet:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen foreta en nærmere vurdering av behovet for å utvide hjemmelsgrunnlaget i sikkerhetsloven ved autorisasjon for nivå BEGRENSET til å gjelde innhenting av opplysninger om ektefelle, samboer eller partner.

4. Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og råar Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om endringer i sikkerhetsloven (opplysningsplikt ved autorisasjon)

I

I lov 1. juni 2018 nr. 24 om nasjonal sikkerhet gjøres følgende endringer:

§ 8-9 fjerde ledd skal lyde:

Kongen kan gi forskrift om autorisasjon, *krav til egenopplysninger ved autorisasjon*, autorisasjonsansvarliges plikter og virksomhetens plikt til å holde sikkerhetsmyndigheten orientert om hvilke personer som er autorisert.

§ 8-11 skal lyde:

§ 8-11 *Opplýsnings- og varslingsplikt om forhold som kan påvirke sikkerhetsmessig skikkethet*

En person som skal autoriseres, skal opplyse den autorisasjonsansvarlige om forhold som kan være av betydning for om personen er sikkerhetsmessig skikket.

En person som er klarert eller autorisert, skal umiddelbart varsle den autorisasjonsansvarlige om forhold som kan være av betydning for om personen er sikkerhetsmessig skikket.

II

Loven gjelder fra den tiden Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid.

Oslo, i justiskomiteen, den 24. februar 2026

Jon Engen-Helgheim

leder

Bent-Joacim Bentzen

ordfører